

Ohje Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluille lähiopetukseen palaamiseen liittyen 14.5.2020

Ohjeen tarkoitus

Tämän koulutuksen järjestäjän ohjeen tarkoitus on tukea kouluja toteuttamaan turvallinen koulunkäynti sekä aamu- ja iltapäivätoiminta lapsille ja henkilökunnalle koronaepidemian aikana. Ohjeen perustana on 4.5.2020 valtioneuvoston antama ohje *Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus ja kulttuuriministeriön ohje opetuksen ja varhaiskasvatukseen järjestäjille koronavirusepidemian aikana*. Ohjeita tarkennetaan Aluehallintoviraston tai muiden viranomaisten antamien ohjeiden perusteella

Ohjeet turvalliseen koulunkäyntiin

1. Kouluun tai varhaiskasvatukseen ei saa tulla sairaana

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Kenenkään lapsen tai aikuisen ei pidä tulla kouluun, jos hänellä on mitään sairastumiseen viittaavia oireita. Jos lapsi sairastuu päivän aikana, oireinen lapsi siirretään välittömästi aikuisen kanssa erilliseen tilaan odottamaan vanhempaa. Oireisten tulee olla yhteydessä omalle terveysasemalleen ja hakeutua sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti koronavirustestiin.

2. Riskiryhmään kuuluvat

Koulujen avautuminen herättää ymmärrettävästi huolta ja epävarmuutta, ehkä ahdistustakin, vaikka koronaepidemia onkin varsin rauhallisessa vaiheessa. On tärkeää muistaa, että ahdistus on normaali reaktio poikkeavaan tilanteeseen.

Lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta voidaan lisätä sillä, että ympärillä olevat aikuiset suhtautuvat tilanteeseen mahdollisimman rauhallisesti ja luottavaisesti. Koulujen avautuminen on myös positiivinen merkki siitä, että alamme siirtyä kohti normaalimpaa arkea. Mikäli tätä hieman pelottavaakin asiaa ei nyt kohdata ja mennä kouluun, syksyllä koulun aloitus voi olla vieläkin vaikeampaa. Pandemiatilanne voi jatkua hyvin pitkään ja arkeen on tärkeää asteittain silti palata, turvallisuus huomioiden. Kouluilla huolehditaan siitä, että oppilaiden palaaminen lähiopetukseen onnistuu turvallisesti valtakunnallisia ohjeita noudattaen.

Mikäli lapsi tai hänen läheisensä kuuluu lääketieteelliseen riskiryhmään

Mikäli perheessä todetaan, että kouluun palaaminen ei lapsen riskiryhmään kuulumisen johdosta ole järkevää, asiasta kannattaa keskustella terveydenhuollon ammattilaisen kanssa.

Lääkäri arvioi yksilöllisesti aiempien tutkimus- ja seurantatietojen perusteella, aiheuttaako lapsen tai läheisen sairaus suurentuneen riskin vaikeaan koronavirustautiin.

Toimi näin:

1. Ensisijaisesti ota yhteyttä siihen hoitavaan lääkäriin, johon olette jo hoitosuhteessa kyseisen sairauden osalta (esim. erikoissairaanhoidossa).
2. Jos varsinaista hoitosuhdetta ei tällä hetkellä ole tai kyseistä lääkäriä ei tavoiteta, asiaan voi ottaa kantaa myös oman terveyskeskuksen lääkäri.
 - Ota yhteyttä terveyskeskuksen ajanvaraukseen ma-pe klo 8:00–15:00, puh. 03 565 52045
 - Lempäälässä teidät ohjataan lääkärin puhelinajalle, missä tilanteesta voidaan keskustella ja tarvittaessa voidaan tehdä lausunto lapsen koulusta poisjäännistä lääketieteellisin perustein.
 - Lääkärille tärkeää tietoa on sairauden tämänhetkinen hoitotasapaino ja oireet, esim. astmaatikko voi ennen puhelinaikaa tehdä netissä astmatestin.

Riskiryhmään kuuluvat

Vakavan koronavirustaudin vaaraa tämänhetkisen tiedon mukaan lisäävät ne perussairaudet, jotka merkittävästi huonontavat keuhkojen tai sydämen toimintaa tai elimistön vastustuskykyä, esimerkiksi:

- Vaikea-asteinen sydänsairaus
- Huonossa hoitotasapainossa oleva keuhkosairaus
- Diabetes, johon liittyy elinvarioita
- Krooninen maksan tai munuaisen vajaatoiminta
- Vastustuskykyä heikentävä tauti kuten aktiivisessa solunsalpaajahoidossa oleva syöpätauti
- Vastustuskykyä voimakkaasti heikentävä lääkitys (esimerkiksi suuriannoksinen kortisonihoito)

Mikäli huoltaja päättää omaehtoisesta poissaolosta, se tulee anoa koulun ohjeiden mukaan. Tällöin huoltaja vastaa oppivelvollisuuden toteutumisesta poissaolon aikana.

Työntekijät

Kouluissa tai varhaiskasvatuksessa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarvioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa. Arvion taustalla on THL:n ohjeistukset. Kyseiset työpaikkaselvitykset ovat meneillään.

Jos työntekijällä on jokin lääketieteellinen lausunto tms., jolla voi osoittaa kuulumisensa THL:n määrittelemään riskiryhmään, hän voi esittää sen suoraan esihenkilölle.

Mikäli riskiryhmään kuuluminen ei ole selvää, on työntekijän toimitettava todistus joko hoitavalta lääkäriltä tai työterveydestä. Mikäli työntekijä hakee lausuntoa työterveydestä, tulee hänen jättää soittopyyntö tai pyytää puhelinvastaanottoaikaa Lempäälän toimipisteeseen työterveyshoitajalle tai -lääkärille (030 6000).

Mikäli työntekijä kuuluu edellä mainittuihin riskiryhmiin, on ensisijainen toimintamalli ohjata ko. työntekijät etätöhyön. Työnantajan kanssa sovitaan etätöhyön sisällöstä kirjallisesti.

Mikäli työntekijä ei kuulu riskiryhmään mutta tarvitsee perhetilanteen vuoksi vapaata, voi hän hakea palkatonta ostovapaata tai vuosilomaa.

Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/vakavan-koronavirustaudin-riskiryhmat>

3. Tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulee välttää

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Koulussa vältetään mahdollisuuksien mukaan tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa.

- Isoja yhteistilaisuuksia (kuten esimerkiksi yhteistä kevätjuhlatilaisuutta) ei järjestetä.
- Muiden kuin lasten sekä koulun henkilökunnan oleskelua koulun alueella vältetään.
 - Huoltajien tulee hakea lapsensa koulusta siten, että he mahdollisuuksien mukaan kutsuvat lapset tulemaan ulos koulualueelta.
- Henkilökunnan kokoontumisia tulee välttää, esimerkiksi opettajien kokoukset järjestetään ensisijaisesti etäyhteyden avulla.
 - Henkilöstö on pääsääntöisesti omassa kotiluokassaan.
 - Henkilökuntahuoneessa oleskelua tulee välttää sekä huolehtia, että tilassa on aikuisia vain sen verran, että turvavälit toteutuvat.
- Henkilöiden välisistä turvaväleistä ei ole määräyksiä, ryhmiä ei tarvitse jakaa vaan väljyyttä haetaan tilajärjestelyillä.
- Koulussa tapahtuva toiminta ei ole kokoontumislain mukainen yleinen kokous tai yleisötilaisuus. Toimintaan ei sovelleta mahdollisia kokoontumisrajoituksia.
- Alakouluissa opetusryhmät pidetään erillään koko koulupäivän ajan. Yläkoulussa ja valinnaisissa aineissa opetusryhmä voi vaihtua.
- Mikäli opetusryhmien erillään pitäminen esim. yläkoulussa on mahdotonta, panostetaan väljyyteen ja pyritään porrastamaan opetusta mahdollisuuksien mukaan.
- Henkilöstö ei pääsääntöisesti siirry yksiköstä toiseen tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi.
 - Vaihtotunnit koulujen välillä toteutetaan etävälisinä.
 - Ohjaajat toimivat pääsääntöisesti samassa ryhmässä.
- Koulun tilaratkaisut toteutetaan niin, että oppilaita on samassa tilassa aiempaa vähemmän eli oppilaiden välistä fyysistä etäisyyttä toisistaan ja opettajasta lisätään.
 - Koulut hyödyntävät sijaintinsa ja toiminnallisten mahdollisuuksiensa mukaan kunnan muita tiloja (esim. nuorisotilat).
 - Koulut hyödyntävät lähiympäristöä monipuolisesti oppimisessa mm. tekemällä opintoretkiä luontoon.
 - Oppilaiden tulee pukeutua jokaisena koulupäivänä siten, että he voivat oleskella ja liikkua ulkona.
 - WC-tilojen käyttöä ohjeistetaan kouluissa siten, että opetusryhmillä on nimetyt WC-tilat.
 - Tarvittaessa henkilöstön ja oppilaiden liikkumista koulussa ohjataan opastein (esim. teippaamalla lattiaan kulkusuunnat).
 - Oppilaat tulevat aamulla suoraan opetustilaan sitä lähinnä olevasta ulko-ovesta.
 - Välitunteja voidaan porrastaa ja tarvittaessa sovitaan koulun pihalla alueita eri ryhmien oppilaille.
- Fyysisten kontaktien välttämisen edellyttämän väljyyden lisäämiseksi ajalla 14.5.-30.5.2020 on kouluilla tarvittaessa mahdollisuus poiketa tuntijaon vuosiviikkotunneista. Esioppilaiden ja vuosiluokkien 1-6 oppilaat opiskelevat vähintään 20 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokkien 7-9 oppilaat vähintään 25 vuosiviikkotuntia.
 - Järjestely voidaan toteuttaa, jos opetuksen porrastaminen on ainoa keino luoda kouluun tarvittavaa väljyyttä.
- Kouluruokailu järjestetään oman luokan tai ryhmän kanssa, ei yhteisruokailua ruokasalissa. Ruokasalia voi kuitenkin käyttää porrastetusti. Hygieniasta huolehditaan ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.
 - Kouluissa siirrytään mahdollisuuksien mukaan luokkaruokailuun.
 - Ruokailutiloja voi laajentaa esimerkiksi liikuntasaliin.
 - Ruokailu voidaan toteuttaa retkieväin myös muualla kuin koulussa.
 - Ruokailu voidaan toteuttaa osin myös ns. soppatykillä.

- Kertakäyttöastioita voidaan käyttää, jos se on hygienian kannalta välttämätöntä.
- Ruokalistaa voidaan supistaa, jos se on erityisjärjestelyiden kannalta välttämätöntä.
- Koulut suunnittelevat yhdessä ruokapalveluiden kanssa kouluruokailun järjestämisen yksityiskohdat.
- Koulukuljetuksissa oppilaita ohjataan pitämään etäisyyttä toisiin oppilaisiin ja ajoneuvojen siivousta tehostetaan.
 - Työjärjestysten porrastuksella lisätään vuoroja ja väljyyttä kuljetuksissa.
 - Tarvittaessa opetuksen järjestäjä lisää kuljetuskapasiteettia.

Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle: <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>

4. Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja.

- Sekä lapset, että aikuiset pesevät kätensä aina tullessaan kouluun sekä ennen kotiinlähtöä. Lisäksi kädet pestään ennen ruokailua, aina ulkoa sisälle tullessa sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin.
- Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, käytetään käsihuhdetta. Käsihuhdetta tulee olla helposti saatavilla. Lasten käsihuhdteen käyttö tapahtuu aikuisen valvonnassa.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäliina, joka heitetään heti käytön jälkeen pois. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.
- Maskien käyttöä ei suositella koulussa.

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektioiden-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen>

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/ohjeita-kansalaisille-koronaviruksesta/kankaisten-kasvomaskien-kaytto-koronaviruspandemian-aikana>

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/tietoa-itse-tehdyista-kasvomasteista>

5. Siivous

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. Tavaroiden välityksellä tapahtuvia tartuntoja ei ole todettu. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Saniteettitiloissa siivousta tehostetaan käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.
- Yhteiskäytössä olevien työvälineiden, kuten näppäimistöjen, tablettien tai askartelutarvikkeiden (sakset ym.) käyttöä vältetään tai ne puhdistetaan aina käyttäjien välillä.
 - Kaikissa opetustiloissa on desinfiointipyyhkeitä, joilla pyyhitään esim. näppäimistöt aina käytön jälkeen (huom. näppäimistöön kosketaan vain puhtailla käsillä).

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>

6. Jos koulussa tai varhaiskasvatuksessa todetaan koronavirustartunta

Tartuntaketjujen selvitystyöstä vastaa tartuntatautilääkäri. Jos koronavirustartunta todetaan jollakulla koulussa, selvitetään, onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa karanteeniin 14 vuorokaudeksi. Koronavirustartunnan saaneen on oltava pois koulusta tai varhaiskasvatuksesta vähintään seitsemän vuorokauden ajan oireiden alkamisesta, mutta tarvittaessa pidempään niin, että hän on ollut vähintään kaksi vuorokautta oireeton ennen kuin palaa kouluun.

Käytännössä koulussa (mukaan lukien aamu- ja iltapäivätoiminta) toimitaan seuraavasti, jos oppilaalla tai henkilökunnan jäsenellä todetaan koronavirustartunta

- Otetaan yhteys lähiesihenkilön kautta opetuspäällikkö Marko Lahtiseen (puh. 044 4863518, s-posti marko.j.lahtinen@lempaala.fi) ja tartuntatautilääkäri Noomi Suuroseen (puh. 040 133 7519, s-posti noomi.suuronen@lempaala.fi).
- Toimitetaan tartuntatautilääkärin ohjeidenmukaisesti altistuneet karanteeniin eli etäopetukseen
- Karanteenissa olevan ryhmän etäopetus organisoidaan koulutasolla tilanteen laajuuden edellyttämällä tavalla

7. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja siihen liittyvistä erityisjärjestelyistä fyysisten kontaktien välttämiseksi päätetään koulukohtaisesti. Toiminnassa noudatetaan pääsääntöisesti edellä mainittuja tapoja välttää fyysisiä kontakteja.

8. Painopisteet lähiopetuksessa kevään 2020 aikana

Kevään lähiopetusjakson aikana on oleellista käsitellä oppilaiden ikätason mukaisesti kokemusta poikkeustilasta ja etäopetuksesta sekä pyrkiä luomaan oppilaille kokemus turvalliseen kouluyhteisöön kuulumisesta. Poikkeustilan aikana on opittu monia laaja-alaisen osaamisen asioita, joita voi olla hyvä tehdä näkyväksi. Kevään aikana olisi hyvä tunnistaa myös mahdollisia vajeita oppilaiden oppimisessa, jotta voidaan jo ennakoida syksyllä tarvittavien tukitoimien laajuutta.